

**EPHEMERIDES THEOLOGICAE
ZAGRABIENSES**

Bogoslovska

GOD. LVIII
ZAGREB 1988. broj 4

SMOTRA

O ŠEZDESET I PETOJ OBLJETNICI
ŽIVOTA
DRA JOSIPA LADIKE
POSVEĆUJU
NJEGOVI SURADNICI

PREDGOVOR

Pred vama je jubilarni broj Bogoslovske smotre posvećen jubilarcu prof. dr. Josipu Ladiki, koji ove godine navršava 65 godina života i 40 godina svećeništva. Ta dva vrijedna jubileja, koja slijede kao dva lijepa događaja unutar raznolika i nadasve plodna Ladikina životnog tijeka nadahnuli su nas ovim brojem Bogoslovske smotre. Autori ovog broja su Ladikini prijatelji, suradnici i kolege. Svi oni su, ovisno o svojoj struci i ovisno o svojoj interesnoj sferi, napisali odnosno priredili za taj broj bilo svoj članak bilo svoje priopćenje. Okvirna tematika čitavog broja jest: NEKA AKTUALNA PITANJA IZ PRAKTIČNE TEOLOGIJE.

Cijela tematika može se razvrstati u sljedeće grupe:

1. *Naviještanje Božje riječi* u današnjim uvjetima (evangelizacija)
2. *Uvođenje u vjeru u katehetskom procesu* (katehizacija)
3. *Liturgijsko događanje* u procesu rasta vjere (liturgija)
4. *Ostala teološka pitanja*

U svom povijesnom hodu Crkva se nikada nije mogla odreći pastoralne, odnosno, praktične teologije bez obzira na stupanj artikuliranosti o toj problematici tijekom povijesti. U drugoj polovici 20. stoljeća, napose s II. vatikanskim saborom kao i s posaborskim razdobljem praktična ili pastoralna teologija našla se pred jedinstvenim i jedva više ponovljivim izazovima unutar Crkve i unutar svijeta. Ti izazovi usredotočuju se na cjelokupnu teologiju (biblijsku, patrologiju i sistematsku), ali u posebnom intenzitetu na praktičnu teologiju. Odjednom se praktična teologija našla u posebnom žarištu zbivanja i zanimanja: s jedne strane na relaciji komunikacije s čovjekom i svijetom i na drugoj strani na relaciji prema ostalim teološkim disciplinama. O toj važnosti pastoralne teologije u sadašnjem trenutku Crkve i društva kako na teorijskoj tako i na praktičnoj razini raspravlja uvodni članak (BALOBAN).

Jedno od ključnih pitanja današnje Kristove Crkve jest pitanje evangelizacije u svijetu uopće, a napose u »postkršćanskoj« Evropi. Jednom pokrštena, kroz mnoga stoljeća kršćanstvom prožeta Evropa našla se u razdoblju najveće ravnodušnosti, areligioznosti i oslabljene, odnosno kod mnogih kršćana samo na minimum svedene, crkvenosti. Radi svega toga Crkva se nalazi u nasušnoj potrebi druge evangelizacije u najsveobuhvatnijem pastoralnom smislu (ŠI-

MUNOVIĆ). Na nova i suvremena pitanja moderna čovjeka teologija ne može uvijek uspješno odgovarati starim i tradicionalnim odgovorima. Unutar tih suodnosa kao i unutar cjelokupna čovjekova vjerničkog iskustva jezik vjere zauzima svoje povlašteno mjesto (BEZIĆ). Uspješnosti evangelizacije pridone nose različita sredstva. Jedno od tih su sredstva društvenog priopćavanja, koja mogu i trebaju služiti naviještanju riječi Božje (TRSTENJAK).

U poslijeratnom se razdoblju kod nas u katehizaciji zavidno puno učinilo na teorijskoj i praktičnoj razini. Sve to, ipak, dopušta razmišljanje koje polazi od realnog pitanja: koliko se prenošenje vjere na mlađe generacije događa po današnjoj katehizaciji (JAKŠIĆ). S tim u vezi je i pitanje katehizacije srednjoškola i radničke mladeži u našim specifičnim uvjetima, posebno pitanje njihova distanciranja od Crkve. Veliki dio mladih kršćana ne urasta u puno župno zajedništvo (PRANJIĆ). Ta formacija nije nešto statično, naprotiv, ona je dinamički proces koji se ne ograničava samo na određenu starosnu dob krštenika. Stoga je opravdano govoriti o potrebi katehizacije odraslih kao redovite i jedinstvene katehizacije unutar župne zajednice i cjelokupne Crkve (VOJNOVIĆ). Da bi današnja katehizacija bila dinamičnija i uspješnija u odnosu na osobnu i zajedničku vjeru pojedinaca nameće se sve više potreba kreativne kateheze koja provocira i stimulira kreativnost kod čovjeka koji vjeruje (SAMAC). Budući da u današnjoj pastoralnoj praksi Crkve pitanje katekumenata postaje nezaobilaznim problemom Crkve, zadobivaju dva Tertulijanova načela: »anima humana naturaliter christiana« i »fiunt, non nascuntur Christiani« ponovno na aktualnosti. Njihova logička povezanost, pored sve eventualne međusobne kontradiktornosti nalazi primjenu i danas (HOB LAJ).

Praktična teologija ide uvijek za tim da i na području liturgije ne samo zainteresira vjernike za liturgijsko događanje, nego da ih što više potakne i osposobi za djelatno sudjelovanje u liturgiji. To imaju za cilj i obnovljene misne molitve uskrzne osmine (PAŽIN). Nadalje, kateheza i liturgija međusobno su neodvojive, jer one su dva temeljna mjesta navješćanja vjere. Stoga je vrlo važno kako pokoncilski katekizmi tiskani na hrvatskom jeziku vrednuju euharistijsko slavlje i dan Gospodnji. Ovdje se prvenstveno misli na katekizme za krizmanike (ŠKUNCA). Naposljetku, liturgija nije proces i događanje izvan svijeta i ne zahvaća nekog idealiziranog i apstraktnog čovjeka. Naprotiv, u liturgiji sudjeluje uvijek konkretni čovjek iz konkretnog društva. Zato i sami kršćanski blagdani imaju svoju specifičnu liturgijsku i pučku dimenziju, koje se u našem sekulariziranom društvu sve više razdvajaju, umjesto da se međusobno nadahnjuju i kreativno nadopunjuju (ŠAGI).

Pastoralna teologija u središtu svojeg zanimanja ima i razne službe unutar Crkve. Jedna od tih je i svećenička služba. Svećenik je osoba koja u vjeri i iz vjere predvodi ostale koji vjeruju. Taj dvostruki odnos i komunikacija kako svećenika prema narodu Božjem i obratno, naroda Božjega prema svećeniku daje povoda za razmišljanje (ARAČIĆ).

Na kraju jubilarnog broja Bogoslovske smotre nalazimo tematiku koja govori o ekleziologiji zajedništva. Ponajprije, čitamo kratki presjek kroz povijest o

Crkvi kao zajedništvu (DUDA). Zatim, čitamo kod nas još uvijek premalo poznat Šeperov tekst na temu: Crkva je »communio« — zajedništvo svih vjernika (ŠEPER). Budući da praktična teologija polazi, među ostalim, i od ekleziologije II. vatikanskog sabora, ta dva teksta dobro se uklapaju u ovdje razmatrana aktualna pitanja iz praktične teologije.

Josip BALOBAN / Alojzije HOBLAJ